

POLJOPRIVEDNE ZADRUGE
HERCEGOVINE

Projekat „Podrška poljoprivrednim zadrugama Hercegovine“

Vodeći partner:

Asocijacija za ekonomski razvoj REDAH

Asocijacija za ekonomski razvoj
Asocijacija za gospodarski razvitak
Асоцијација за економски развој

Partner na projektu

Udruga Referalni centar Branitelj/Borac “ZADRUGAR“

Izdavač:

Asocijacija za ekonomski razvoj REDAH

Tisak:

?

Naklada:

1000

Grafičko oblikovanje:

Shift Brand Design, Mostar

Priprema i štampanje ove Brošure je podržano od strane Kraljevine Švedske i Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID), putem projekta Program razvoja tržišne poljoprivrede (FARMA II).

Stajališta izražena u ovoj Brošuri ne moraju nužno odražavati stajališta vlade Kraljevine Švedske, Američke Agencije za međunarodni razvoj i vlade Sjedinjenih Američkih Država.

O projektu

Asocijacija za ekonomski razvoj Hercegovine REDAH je u januaru 2020. godine započela projekat podrške zadrugama u trajanju od 9 mjeseci. Ukupan budžet projekta je 82 380 KM. Projekat je finansiran od strane projekta USAID/Sweden FARMA II. Partner na projektu je Udruga Referalni centar Branitelj/Borac “ZADRUGAR“. Cilj projekta je putem kontinuiranih edukacija i savjetodavnih usluga, sistematski podići razinu i kvaliteta znanja, vještina, informiranosti ciljne grupe korisnika kako bi se poboljšala organiziranost, planiranje, efikasnost rada zadruga što bi za posljedicu imalo veću kvantitetu i kvalitetu proizvodnje, konkurentnost-kako pojedinca tako i grupe farmera, a krajnji očekivani rezultat je povećanje dohotka korisnika, stvaranje bolje veze sa tržištem, širenje poslovne mreže. Glavne aktivnosti projekta su:

1. Osnaživanje poljoprivrednih zadruga

- 1.1. Info-dani o mogućnostima financiranja
- 1.2. Organizacija koordinacijskog sastanka svih zadruga
- 1.3. Radionica strateškog planiranja i izrada strategija za 5 zadruga
- 1.4. Radionica za pisanje Poslovnog plana i izrada 5 Poslovnih planova
- 1.5. Radionica PCM za 5 zadruga i priprema 5 projektnih prijedloga

- 1.6. Podrška uvođenju GlobalGap standarda
- 1.7. Izlaganje na sajmovima u Mostaru i Novom Sadu
- 1.8. Sastanci sa Turističkim klasterom Hercegovina i trgovačkim lancima

2. Podrška poljoprivrednim proizvođačima

- 2.1. Konsultacije -pojedinačne
- 2.2. Radionica Upravljanje gazdinstvom-strateško planiranje farme
- 2.3. Radionica Računovodstvo na farmi
- 2.4. Radionica Diversifikacija proizvodnje
- 2.5. Radionica Mogućnosti financiranja (IPARD, EU fondovi,itd)
- 2.6. Izrada web stranice Referalnog centra

Hercegovina je pretežno ruralna regija, sa bogatstvom sunca i vode, tradicijom u proizvodnji i spremnosti ljudi da se bave poljoprivredom. U prirodno okolišnom smislu južni i središnji dijelovi Hercegovina predstavljaju područje izvanrednih potencijala. Topla klima, osunčanost, plodno tlo, neiscrpne količine kvalitetne vode za navodnjavanje omogućuju proizvodnju povrća, voća, grožđa izuzetne kvalitete i to u zimskim i ranoproljetnim rokovima kada je potražnja za ovim proizvodima najveća i kada se postižu najpovoljnije cijene. Analize pokazuju

da su ove proizvodnje konkurentne na europskom tržištu zbog niskih troškova proizvodnje i prijevoza nasuprot onih koje dolaze na europsko tržište iz udaljenih destinacija.

Boračko/braniteljska zadruga „Narona“ Jablanica

Adresa Pere Bilićs 24, 88420 Jablanica
Direktorica : Azra Hamza
Telefoni (+387) 061 143 298 i 061 346 424
e-mail: azra.hamza.jab@gmail.com

Zadruga je osnovana 20. 04. 1996. godine. Cilj formiranja Zadruge je prvenstveno pomoć u realizaciji poslovnih ideja demobiliziranim braniteljima i članovima njihovih porodica.

Zadruga trenutno broji 7 aktivnih članova i od početka formiranja se bavimo proizvodnjom gljive bukovače. Osim te aktivnosti radili smo i par turističkih projekata na širem lokalitetu Općine Jablanica i u sklopu imlementacije ovih programa uradili smo 18 km puta do izletišta Bačvun, na obroncima planine

Čvrsnice, kao i obnovu planinske kućice na istom lokalitetu. U ovoj godini imamo u planu izgradnju sušare za gljive, ljeko bilje , voće i povrće s obzirom da na taj način zaokružujemo ciklus proizvodnje, prvenstveno gljiva. Do sada smo gljive prodavali u svježem i mariniranom stanju, a sušara bi nam

omogućila prodaju sušene gljive i mljevene sušene gljive kao začina. S obzirom da sami članovi Zadruge raspolažu sa znatnim neiskorištenim obradivim i neobradivim zenljišnim površinama planiramo u ovoj godini putem javnih poziva i projekata, pokrenuti proizvodnju kasnog krompira i podizanje mini farme za proizvodnju jaja. Dosadašnji rad i rezultate rada smo prezentirali putem sajмова diljem BiH, gdje smo izlagali zadružne i proizvode članova Zadruge, što namjeravamo raditi i ubuduće.

Boračko-braniteljska zadruga „Plodovi Hercegovine“ Konjic

ul. Civilnih žrtava rata bb, Konjic,
Direktor: Duran Balić
Telefon : +387 61 343 391 i +387 63 314 187
Email: bzplodovihercegovine@gmail.com

Zadruga je osnovana 28.10.2015. godine od strane deset osnivača, fizičkih lica, koji su u većini sa područja općine Konjic te iz Čapljine i Stoca.

Grupa nosilaca porodičnog obrta odlučila je da formira mješovitu boračko-braniteljsku zadrugu sa motivom resocijalizacije, poboljšanja standarda, održivog povratka na poljoprivredna gazdinstva i samozapošljavanja boračko-braniteljske populacije. Vizija poljoprivredne zadruge Plodovi Hercegovine je postati jedna od važnijih organizacija koja se brine o dobrobiti svojih članova i šire zajednice, po uzoru na najbolje zadruge u regiji

Glavne proizvodnje zadruge su:

1. Linija prerade i dorade voća i povrća.

- Džemovi od šljive, šipurka, drijena, marelice, dunje, miješano i td. Pakovano u staklenke 200, 360, 750 gr.
- Sokovi jabuka, drijen, višnja, borovnica, multi vitaminski (jabuka, mrkva, cvekla)
- Sušeno: šljiva, jabuka, borovnica idr. po potrebi
- Alkoholni destilati od voća kao baza

za likere: orahovača, malinovac, drijen, višnja, kadulja, menta, kivi itd.

2. Linija prerade i dorade ljekovitog bilja, šumskih plodova i gljiva

- Proizvodnja čajeva od sušenog domaćeg autohtonog samo sabranog, otkupljenog ili proizvedenog ljekovitog bilja u čistom sastavu (30 vrsta samoniklog i proizvedenog ljeko bilja.) Pakovanja u papirnu ambalažu po 35-45 grama,
- Sušenje: šumskog voća, bilja i šumskih plodova, pakovanje u mala pakovanja 50 gr, 100 gr i 200 gr..
- Sušenje, mariniranje gljiva, pakovanja sušenog 50 gr, 100 gr, marinade 360 ml i 760 ml.
- Proizvodnja octa od divlje jabuke.
- Proizvodnja ekstrakta u maslinovom ulju od žutog kantariona i nevena, pakovanja 30 ml , alkoholnih macerata srijemoša i vrbovice pakovano 50 ml)

Braniteljska zadruga „Okus zavičaja“ Livno

Osnovne djelatnosti Zadruga su: proizvodnja voća, povrća, žitarica, prerada voća i povrća, pčelarstvo.

Braniteljska zadruga „Okus zavičaja“ Livno osnovana je 2019. godine. Sjedište Zadruga je u mjestu Čaić, smještenom jugozapadno od grada Livna, ispod planine Dinare u Livanjskom polju. Zadrugu je osnovalo nekoliko aktivnih poljoprivrednika. Do sada ima 14 zadrugara i 10 kooperanata. Osnovne djelatnosti

Zadruga su: proizvodnja voća, povrća, žitarica, prerada voća i povrća, pčelarstvo. Misija i cilj Zadruga je udruživanje poljoprivrednika i zajednički izlazak na tržište sa njihovim proizvodima. Naime, tržište je zahtjevno a konkurencija velika tako da samo kvaliteta i osigurana količina mogu poljoprivredniku donijeti

Adresa: Čaić bb , 80101 Livno
Direktorica: Katica Đuran
Tel: +387 063 097-226
e-mail: okuszavicajalivno@gmail.com

dobru cijenu proizvoda. Od najbitnijih proizvoda izdvojiti možemo; med, heljdu, svježe jagodičasto voće te proizvode od istog; sokove, likere, rakije i džemove. Do sada se prodaja odvijala na kućnom pragu i po sajmovima. Sada opremamo jedan pogon u kojemu će biti moguće prerađivati tako da se proizvodi nađu na policama raznih dućana. Polako se nabavlja oprema a uposlili smo i jednu djelatnicu. Sve je to još uvijek na početku i na minimumu kapaciteta, ali za početak dovoljno. Bitno je da obitelji naših zadrugara mogu živjeti od svoga rada na zemlji. Direktorica Zadruga je žena, udana, majka troje djece koja ovaj posao, iznad svega, voli. Dakle Zadruga promovira i žensko poduzetništvo, koje ne kotira najbolje u našoj zemlji.

Opća poljoprivredna zadruga “Konjic”

Adresa: Varda bb, 88400 Konjic
 Kontakt osoba: Alma Huseinbegović
 Radmanić
 E.mail: info@poljoprivredakonjic.ba
 Web: www.poljoprivredakonjic.ba
 Tel/Fax: 036 735 040; 036 735 041

Vizija Opće poljoprivredne zadruge „Konjic“ – Postati vodeća zadruga u Hercegovačko neretvanskom kantonu u domenu sveobuhvatne podrške i brige za lokalnog proizvođača.

Opću poljoprivrednu zadrugu Konjic su osnovala sljedeća udruženja:

1. Udruženje građana za proizvodnju mlijeka i mesa “FARMER” Konjic
2. Pčelarsko društvo “ROJ” iz Konjica

3. “Udruženje poljoprivrednih proizvođača povrća Buturović Polje” Konjic
4. Udruženje građana za proizvodnju i preradu voća “KONJIC”
5. Udruženje građana za zaštitu, sakupljanje i proizvodnju ljekovitog bilja i šumskih plodova “BRUSNICA” Konjic

Opća poljoprivredna zadruga “Konjic” djeluje na području općine Konjic. Općini-osunčanoj hercegovačkim suncem Općini – ozračenoj vjetrovima sa Prenja, Visočice, Bitovinje Općini - okupanoj u bistrini pritoka Neretve

Baš tamo gdje rukom u vodu posegneš i ugasiš žeđ njihovom svježinom, umiješ lice njihovom čistoćom.

Tamo gdje se o siru repovačkom pjeva i paradajzu, iz raja klišanskog stihovi pišu. Tamo gdje se voće direktno sa grane konzumira...čisto, slatko

Tamo je gdje je najbolji med Baš tu, na tom mjestu, budite i Vi dio priče koja se zove Opća poljoprivredna zadruga Konjic

Iza nas je 12 godina iskustva, 500 poljoprivrednih proizvođača, I zbog svega što su proizveli i pokazali naši proizvođači, budite dio naše priče, konjičke priče

Poljoprivredna zadruga Eko Life Stolac

Adresa: Crnići bb, Stolac
Direktor: Damir Radić
E mail: radic.ekolife@gmail.com
Telefon: +387 63 100 037

ekolife
poljoprivredna zadruga

Vizija poljoprivredne zadruge Eko Life je postati lider u Hercegovini u proizvodnji i prodaji tradicionalnih proizvoda voća i povrća, s fokusom na smokvu i divlji šipak uzgojenih i proizvedenih na ekološki način.

Poljoprivredna zadruga EKO LIFE Stolac osnovana je 2013 godine i bavi se podizanjem i proizvodnjom voća i povrća, otkupom i preradom istih u gotove proizvode. Ljudi su se od davnina na ovim prostorima bavili poljoprivredom i shvatili su da jedino kroz udruživanjem u zadrugu mogu da ostvare svoje ciljeve; da se vrate na svoja imanja i da ponovo obrade napuštena polja. Naša zadruga djeluje na području Istočne Hercegovine

ne sa sjedištem u Stocu, poznatom po nezagađenom zemljištu, čistoj vodi, radničnim i susretljivim ljudima kao i blagom mediteranskoj klimi koja izuzetno pogoduje uzgoju ranog i kvalitetnog voća i povrća. Odavde dolaze naši džemovi, sokovi, liker i najviše smo ponosni na naš proizvod smokvenjak, jer smo ga pripremili za najzahtjevnije potrošače, koji traže prvoklasne sastojke i ekološku ambalažu a također treba naglasiti da

ga jedini proizvodimo u BiH. Smokvenjak je energetska slastica poznata od davnina i tradicionalni je hercegovački proizvod sa ovog područja, pripremljen od mljevenih suhih smokava, sitno sječenih oraha i badema, suhog grozda i meda od kadulje čini rapsodiju okusa u vašim ustima, pakovan na jedan moderan način.

Poljoprivredna Zadruga „Matica“ Čapljina

Poljoprivredna zadruga „Matica“ je institucija koja svoj rad i ciljeve stalno prilagođava potrebama svojih članova i klijenata iz obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

PZ „Matica“ je osnovana 2007. godine sa sjedištem u Višićima. Članovi zadruge proizvode povrće i voće na svojim posjedima uz korištenje bioloških metoda zaštite i oprašivanja. Većina proizvodnje se odnosi na papriku, rajčicu i zelenu salatu. Vizija Poljoprivredne zadruge Matica je da sa svojom kooperantskom mrežom postane lider u regiji u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda u zatvorenom prostoru.

Adresa: Višići bb , Čapljina
Direktor: Marijan Brajković
Tel/fax: 036 814 968
Mob: +387 63 472 303
e-mail: zadrugamatica@yahoo.com

Naša misija je neorganizirano domaćinstvo pretvoriti u stabilno i održivo obiteljsko gospodarstvo orijentirano prema tržištu. Specifični ciljevi: pojeftinjenje proizvodnje, poboljšanje kvalitete i kvantiteta, uvođenje novih tehnologija u proizvodnji i prodaji, zajednički plasman na tržištu, uvođenje standarda u proizvodnji i prodaji, stalna edukacija i usklađivanje interesa poljoprivrednih proizvođača, stvaranje prepoznatljivog brenda.

Poljoprivredna zadruga „Plodovi zemlje“ Ljubuški

Vizija Poljoprivredne zadruge „Plodovi zemlje“ je da postane vodeći akter u poljoprivrednoj proizvodnji na području Zapadnohercegovačke županije plasirajući 90% proizvedenog „Ljubuškog mladog“ kumpira pod svojim brendom i u vlastitoj ambalaži.

Poljoprivredna zadruga Plodovi Zemlje Ljubuški osnovana je 2011.godine i trenutno broji 185 udruženih poljoprivrednih proizvođača.

Poljoprivredni proizvođači, članovi Zadruga, upisani su u fitosanitarni registar te svaki od njih ima jedinstveni identifikacijski broj. Stoga, sve svoje proizvode mogu plasirati na lokalno, regionalno i inozemno tržište.

Zadruga je svoj jedinstveni proizvod, Ljubuški Rani kumpir, osigurala i certifikatom o zaštiti geografskog porijekla. Zadruga sada ulazi u fazu potpune komercijalizacije, gradi se sabirno – distributivni centar za kumpir i ostalo povrće koji će zadovoljiti sve neophodne zakonske procedure.

Proizvodnja:

- Rani kumpir – 7.000 t
- Rajčica – 1.000 t
- Lubenica – 1.500t
- Rani luk – 2.000t
- Bijeli luk – 300t

Adresa: Trg. Dr. Franje Tuđmana 4,
88320 Ljubuški
Direktor: Dubravko Vukojević
Kontakt - + 387 833-438, +387 63 210-972
E mail: pzplodovizemlje@gmail.com
www.facebook.com/LjubuskiRani

Vinarsko-vinogradarska zadruga „Vino Daorson“ Stolac

Adresa :Humska bb 88360 Stolac
Direktor : Marinko Bošković
www.vinodaorson.ba
e-mail : info@vinodaorson.ba
Telefon : +387 036 853 500 i
+387 63 361-111

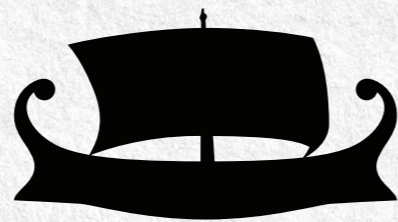
Ova vinarija nosi ime po plemenu Daorsa koji su nastanjivali ovaj kraj još od vremena antike prije 2300 godina. Tadašnji lovac – putnik uživao je u bogatstvu okusa vina koje se već tada proizvodilo na prostorima dubravske visoravni.

Vinarija Vino-Daorson nastala je okupljanjem istinskih zaljubljenika u vino i vinogradarstvo u okviru vinarsko-vinogradarske zadruge, prve te vrste u Bosni i Hercegovini . Proizvodi vino isključivo od autohtonih sorti grožđa Žilavke i Blatine. Vinarija Vino-Daorson je spoj modernog i tradicionalnog, upornosti i iskustva, nastala po okriljem “Projekta za zaštitu i valorizaciju poljoprivrednih i tradicionalnih proizvoda od vrijednosti za Hercegovinu”, kojeg je financiralo italijansko Ministarstvo vanjskih poslova, a implementirala italijanska NVO CEFA. Vino Pinnes - Blatina i Žilavka, kvalitet

je nastao posebnim odabirom grozdova, koje će uljepšavati stolove zahtjevne vinske gospode.

Vinarija je spoj modernog i tradicionalnog, upornosti i iskustva, nježnosti i kvalitete koja je nastala odabirom posebnih grozdova zaslužnih za daleko poznato vino, koje će, kako vjeruju njegovi proizvođači, uljepšavati stolove zahtjevne vinske gospode i u sljedećem tisućljeću.

- Zadruga broji 10 članova
- Kapacitet cca 50 000 l
- Djelatnost: proizvodnja i prodaja vina

VINO DAORSON

REDAH

REDAH je nevladino, neprofitno i neovisno udruženje osnovano od strane subjekata gospodarskog razvitka u svrhu promicanja, koordiniranja, planiranja te provedbe razvojnih aktivnosti u regiji. Rad REDAH-a se temelji na partnerstvu javnog, privatnog i nevladinog sektora, što smatramo ključem uspjeha. Vizija: Hercegovina će postati razvijena i konkurentna gospodarska regija u okviru Europske unije. Misija REDAH-a je bit katalizator koji će ustrojiti i pružiti cjelovitu potporu regionalnom ekonomskom razvoju kako Hercegovine tako i Bosne i Hercegovine. U okviru svoje misije i definiranih ciljeva REDAH provodi svoje aktivnosti s ciljem ispunjavanja prioriteta definiranih u Regionalnoj razvojnoj strategiji kao osnovi svoga rada. Sve aktivnosti su utemeljene na prethodnih analizama i utvrđenim potrebama. Pored tekućih aktivnosti REDAH svoje aktivnosti provodi i kroz niz projekata koje su svrstane u sljedeće skupine: suradnja s lokalnim zajednicama (općine, gradovi i županije), poduzetništvo, ruralni razvoj i poljoprivreda i turizam.

Kontakt:

Asocijacija za ekonomski razvoj REDAH
Bulevar Narodne Revolucije 15
88 000 Mostar
+387 36 557 210
info@redah.ba

Referalni centar

Udruga Referalni centar Branitelj/Borac "ZADRUGAR" osnovana je u 12. mjesecu 2018. godine od strane 21 braniteljske zadruge uz podršku Ministarstva za pitanja branitelja/boraca Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije. Svrha osnivanja je da referalni centar izgradi svoje kapacitete kako bi pružao usluge za 21 braniteljsku zadrugu sa područja HNK/Ž, kako za uprave zadruga tako i za članove zadruga. Očekivani rezultati rada referalnog centra su: doprinijeti povećanju pružanja potpore u integraciji branitelja na tržište rada kroz povećanje njihove uposlenosti, kako bi se utjecalo na stvaranje uvjeta za njihovu što uspješniju resocijalizaciju i potpuno uključivanje u društvenu zajednicu, što će dovesti i do njihove psihosocijalne rehabilitacije, poticanje pojavljivanja i poboljšanje konkurentnosti branitelja na tržištu kroz upošljavanje i pružanje potpore održivosti projekata branitelja koji se bave poljoprivrednom i drugim djelatnostima, a iz kojih djelomično ili u potpunosti ostvaruju egzistenciju za svoje obitelji, podrška u marketingu, promociji, izlaganju na sajmovima.

Kontakt:

Udruga Referalni centar Branitelj/Borac "ZADRUGAR"
Brune Bušića bb,
88 000 Mostar
www.rc-zadrugar.com
referalnicentarzadrugar@gmail.com
Telefon: 00387 36 480 212 i +387 63 447 666

O projektu FARMA II

Projekat razvoja tržišne poljoprivrede II je petogodišnji projekat i treća je generacija projekata podrške poljoprivrede u BiH, finansiran od strane vlade Kraljevine Švedske i Američke agencije za međunarodni razvoj. Prethodni projekti pomogli su BiH da poveća prodaju i izvoz pojedinih kultura i prehrambenih proizvoda u okviru poljoprivrednog sektora.

Svrha Projekta jeste stvaranje prilika za razvoj poljoprivrede i agribiznisa, što se postiže podrškom organizacijama aktivnim u poljoprivredi da usvoje evropske i druge međunarodne standarde u proizvodnji hrane i poljoprivrednih proizvoda, da usvoje nove proizvodne tehnologije, poboljšaju kvalitet proizvoda, kao i da prošire aktivnosti na domaćem i međunarodnom tržištu. Osim podrške privatnom sektoru, Projekat podržava i domaće institucije da razviju i implementiraju relevantne regulative, procedure, usluge i kapacitete te da iste usklade sa evropskim i međunarodnim standardima.

Sweden / USAID FARMA II projekat podržava lokalne privatne i javne pružaoce usluga u biznisu, kako bi se potakao održiv rast ciljanih pod-sektora, kao i poljoprivrednog i prehrambenog sektora u cjelini. Ciljani sektori koje Projekat podržava su: sektor voća i povrća, sektor

ljekovitog i aromatičnog bilje i meda, te sektori mljekarstva i peradarstva.

Specifična podrška uključuje:

1. Tehničku podršku, obuke, izgradnju kapaciteta i promotivne aktivnosti usmjerene na poboljšanje suradnje i razvoja usluga među ključnim akterima u sektoru, kako bi se stvorila kritična masa;
2. Podršku ključnim akterima u poboljšanju kvaliteta i konkurentnosti prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda, te podršku ekološki prihvatljive i održive proizvodnje i prerade sa dodanom vrijednosti kroz usvajanje dobrih praksi i novih tehnologija;
3. Poboljšanje političkog i pravnog okruženja u sektoru, te jačanje odgovarajućih privatnih i javnih kapaciteta koji će pomoći efektinu i održivu implementaciju.

Uspjeh u ovim područjima će uveliko doprinijeti poboljšanju integracija, promociji inkluzivnog ekonomskog rasta u poljoprivredi, te će doprinijeti smanjenju pojave siromaštva.

